

## Heste og medicin

Fødevarestyrelsen har tiltagende fokus på hestebranchen i forhold til medicinforbrug og planlægger intensivering af kontrolbesøg i hestebesætninger og hos hestedyrlæger i 2012. Det anbefales således hesteejeren at sætte sig grundigt ind i lovgivningen omkring heste og medicin.

### Definitioner:

Ved fødslen er hesten at betragte som et slagtedyr, men hesten kan aktivt tages ud af fødekæden via udmeldelse i hestepasset, hvilket hesteejeren skal tage stilling til ved oprettelse af hestepasset, men hvilket også kan ske senere i hestens liv.

Som udgangspunkt opdeles heste i:

- Heste, som ikke er taget ud af fødekæden, og dermed er at betragte som slagtedyr på lige fod med kvæg og svin.
- Heste, som er taget ud af fødekæden og dermed ikke må slagtes.

Hvorvidt hesten er taget ud af fødekæden fremgår af afsnit IX, del II på side 42 i hestepasset, hvilket er den første side i medicinsiderne.

En hesteejer kan selv udmelde hesten fra konsum ved at skrive dato, navn og adresse samt underskrift på side 42 i hestepasset, dog under forudsætning af, at hesten er chipmærket. Dyrslægen kan ligeledes udmelde hesten fra konsum.

Det er således ikke nok, at man som ejer aldrig har til hensigt at slagte sin hest. Hesten skal være udmeldt fra konsum i hestepasset for ikke længere lovgivningsmæssigt at være en slagtehest.

Begge grupper af heste – slagteheste og hobby-heste - skal via lovkrav have et gyldigt hestepas indeholdende medicinsider.

Fødevarestyrelsen vil i fremtiden foretage væsentligt flere kontrolbesøg i hestebesætninger. Det vil sige stutterier, rideskoler og alle former for opstaldningssteder. Her vil den gældende lovgivning afhænge af, hvilken kategori hestene i besætningen tilhører.



Fødevarestyrelsen planlægger intensivering af kontrolbesøg i hestebesætninger og hos hestedyrlæger i 2012.

### **Regler for heste, som ikke er taget ud af fødekæden (slagteheste)**

For heste, som ikke er taget ud af fødekæden (slagteheste), er reglerne meget restriktive omkring både medicinering og fodring, idet man skal sikre sig, at der ikke forekommer medicinrester i slagtekødet.

For slagteheste gælder bl.a., at der skal føres logbøger over hestene, hvilket er en af de hyppigste mangler, som foranlediger en indskærpelse fra det Veterinære Medicin Rejsehold.

Logbogen skal indeholde enhver form for medicinering af hestene i stalden (inkl. ormekure, ringormebehandling etc.) og skal fremstå i kronologisk datoorden. Også ankomst af nye opstaldede heste og afgang af heste fra stalden skal anføres i logbogen.

Logbogen skal ikke have et bestemt udseende, men kan bestå af f.eks. en notesbog. Logbogen skal i forbindelse med medicinering indeholde:

- Dato
- Hestens navn (entydig identifikation)
- Diagnose (sygdom), f.eks. "sår højre bagben"
- Navnet på medicinen
- Medicin dosis, f.eks. "25 ml injektion i muskel"
- Behandlerens navn

Logbogen skal opbevares i 5 år.

Ved dyrlægens udlevering af medicin til slagteheste vil der blive udleveret en anvisningsseddel (=tilbageholdelsessedel), som ejeren ligeledes skal opbevare i 5 år. Dokumenterne skal opbevares samlet, overskueligt og i datoorden. Ved en eventuel kontrol af stalden af det Veterinære Medicin Rejsehold vil netop disse dokumenter forlanges fremvist.

Da det er begrænset hvor mange medicinprodukter, der er godkendt til slagteheste, har man i EU lavet en supplerende liste over mediciner, som må anvendes til heste, også selvom der er tale om slagteheste. Anvender dyrlægen mediciner fra denne specielle liste, kaldet "listen over uundværlige stoffer til dyr af hesteslægten", skal medicineringen både skrives ind i hestepasset, og der skal udleveres en anvisningsseddel (=tilbageholdelsessedel). Medicin på denne liste er f.eks. det beroligende stof Plegicil® og Sedalin gel. Medicinering med "almindelig" medicin såsom Penicillin og Finadyne skal ikke skrives i hestepasset.

Hesteejeren/den besætningsansvarlige må kun efterbehandle en slagtehest (gælder også indgivelse af ormekur), såfremt vedkommende er uddannet landmand, har gennemgået et medicin håndteringskursus eller inden den 1. januar 2007 har haft 6 måneders sammenhængende arbejde med produktionsdyr. Det er hesteejerens/den besætningsansvarliges ansvar, at vedkommende opfylder de her nævnte krav for at måtte medicinere slagteheste. Enhver behandling skal opstartes af dyrlægen.

### **Gammel medicin og medicinrester fra medicinering af slagteheste**

Et andet vigtigt punkt, som ofte fører til anmærkninger under det Veterinære Medicin Rejseholds gennemgang af en besætning, er opbevaring af medicinrester. Alle medicinrester skal kasseres, afleveres til dyrlægen eller afleveres på et apotek efter endt behandlingsperiode. Det er således ulovligt at opbevare medicinrester til eventuel senere brug.

Medicinen skal opbevares under rene og tørre forhold uden adgang for uvedkommende, og etiketten på medicinpakningen skal bevares intakt. Er der tale om et offentligt sted, f.eks. en rideskole, skal medicinen opbevares aflåst.

### **Plantedirektoratet**

Endelig skal den besætningsansvarlige registrere slagtehestenes foder i henhold til EU-foderdirektivet (Foderhygiejneforordningen) således at heste, som ikke er taget ud af fødekæden ikke fodres med stoffer, som ikke må indgå i fødekæden til mennesker. Indberetningen af foder skal ske til Plantedirektoratet.

## **EU hektar-støtte**

Forefindes der heste på en ejendom, som modtager EU hektarstøtte er en overholdelse af alle medicinregler ligeledes af største vigtighed, idet overtrædelse af enhver EU-lovgivning (inkl. regler omkring medicinering af heste) vil føre til reduktion i hektarstøtten.

HUSK, SELVOM DU IKKE SELV BETRAGTER DIN HEST SOM EN SLAGTEHEST, ER DEN STADIG LOVGIVNINGSMÆSSIGT EN SLAGTEHEST, SÅFREMT DEN IKKE ER UDTAGET FRA KONSUM PÅ SIDE 42 I HESTEPASSET, HVORMED SAMTLIGE HER NÆVNTE REGLER FOR SLAGTEHESTE SKAL OVERHOLDES.

## **Regler for heste, som er taget ud af fødekæden (hobby-hest)**

For heste, som er taget ud af fødekæden (hobby-hest) simplificeres medicinreglerne betragteligt.

For hobby-hest gælder således følgende lempelser:

- Hesteejeren må selv medicinere hesten med medicin udleveret af dyrlægen uden at have bestået et medicin håndteringskursus, uden at være landmand og uden at have arbejdet med produktionsdyr.
- Hesteejeren må selv give hesten ormekur, der er udleveret af dyrlægen.
- Dyrlægen skal ikke udfylde anvisningssedler (=tilbageholdelsessedler), som dermed heller ikke skal opbevares af hesteejeren.
- Hesteejeren skal ikke føre logbog over medicinering og ud- og tilgang af heste i stalden.
- Hesteejeren skal ikke indberette foderplaner jf. EU-foderdirektivet (Foderhygiejneforordningen).

For hobby-hest skal dyrlægen ikke skrive medicineringer ind i hestepassets medicinsider.

Dyrlægen eller hesteejeren kan tage hesten ud af fødekæden ved at underskrive del II på side 42 i hestepasset under forudsætning af, at hesten er chipmærket.

Gammel medicin og medicinrester må opbevares frem til udløbsdato, men må ikke anvendes efter behandlingsperiodens udløb.

Medicinen skal opbevares under rene og tørre forhold uden adgang for uvedkommende og etiketten på medicinpakningen skal bevares intakt.

## **Sikkerhedsmæssige aspekter ved hesteejerens medicinering.**

Følgende sikkerhedsforanstaltninger bør overholdes i forbindelse med omgang og indgivelse af medicin til heste:

- Medicinen skal opbevares aflukket for at undgå adgang for både børn, dyr og uvedkommende.
- Medicinen skal opbevares tørt og rent.
- Anvend så vidt muligt handsker eller vask hænderne grundigt efter medicin håndtering.
- Vær særlig opmærksom såfremt du er gravid eller er allergisk overfor visse mediciner, og spørg i så fald dyrlægen til råds.
- Sørg for at have fuld forståelse for både dosering og indgivelsesmetode af medicinen.  
- Spørg hellere dyrlægen en gang for meget end en gang for lidt.
- Opbevar brugte kanyler i en lukket beholder til aflevering hos dyrlægen eller på apoteket.
- Vær yderst påpasselig med, at andre heste i stalden ikke kommer i kontakt med medicinen. Dette er særlig aktuelt, når der er tale om løbs- eller konkurrenceheste, hvor doping er et vigtigt aspekt. Sørg for, at andre heste ikke har adgang til den syge hests boks, krybbe, spande, vandkop etc.

Medicinering af hesten skal foretages med varsomhed og i henhold til lovgivningen. Fejlmedicinering kan i værste fald være skadelig for hesten og lempelig omgang med medicinen kan være skadelig for hesteejeren. Ulovlig medicinering, ulovlig opbevaring og ulovlig omgang med medicin fører til bøder ved en gennemgang af det Veterinære Medicin Rejsehold.

Har du spørgsmål, er du altid velkommen til at kontakte Faxe Dyrehospital, tlf.: 5671 5009.

### Hestepasset

En ny bekendtgørelse (Bekendtgørelse nr. 1448 af 15/12/2009) med tidsfrist den 1. januar 2012 kræver, at alle heste skal have et hestepas.

Hestepasset skal til enhver tid være hos hesten. Hestepasset skal således være tilgængeligt i stalden i forbindelse med ethvert dyrlægebesøg og skal medbringes ved transport af hesten til dyrehospital. Forekommer der kontrol af det Veterinære Medicin Rejsehold skal hestepasset ligeledes være ved hesten og skal som minimum kunne fremskaffes indenfor 3 timer. Dette er ejerens ansvar.

Samtlige her nævnte regler omkring hestepas og medicinering gælder også for æsler, muldæsler og muldyr.



Hestepasset skal altid være tilgængeligt ved transport og dyrlægebesøg.

## Vaccination

Per 1. januar 2013 har Dansk Rideforbund (DRF) indført nye regler for basisvaccination af konkurrenceheste.

Reglerne gælder for de heste, som er basisvaccineret efter den 1. januar 2005. Heste, der er basisvaccineret før den 1. januar 2005, skal derimod ikke gennemgå en ny basisvaccination.

Den nye basisvaccination skal indeholde 3 vaccinationer i stedet for de nuværende 2 vaccinationer.

- Basisvaccination
  - 2 stk. vaccinationer med 21-92 dages mellemrum
- Boostervaccination
  - 1 vaccination indenfor 5 måneder og 6 måneder og 21 dage efter 2. basisvaccination
- Årlige revaccinationer
  - Indenfor 365 dage
- Vaccinationer skal foretages minimum 7 dage før ankomst til stævnepladsen.

Deltager hesten i internationale konkurrencer, skal hesten overholde FEI's vaccinationsprotokol, jvf. allerede eksisterende regler:

- Basisvaccination
  - 2 stk. vaccinationer med 21-92 dages mellemrum
- Boostervaccination
  - 1 vaccination indenfor 5 måneder og 6 måneder og 21 dage efter 2. basisvaccination
- Halvårlige revaccinationer
  - Indenfor 6 måneder og 21 dage
- Vaccinationer skal foretages minimum 7 dage før ankomst til stævnepladsen.

Ved deltagelse i et FEI stævne skal hesten være vaccineret indenfor de sidste 6 måneder og 21 dage.

Har du spørgsmål, er du altid velkommen til at spørge Faxe Dyrehospital til råds, tlf.: 5671 5009.

Opnå desuden rabat på vaccinationer ved brug af vores zoneture eller ved at samle flere heste til vaccination på samme adresse.



Per 1. januar 2013 har Dansk Rideforbund (DRF) indført nye regler for basisvaccination af konkurrenceheste.

## Ormekure til hest

For at dyrlægen kan udlevere en ormekur til en hest på baggrund af en gødningsprøve kræver Fødevarestyrelsen nu, at dyrlægen har kendskab til besætningen og har været i besætningen indenfor de seneste 3 måneder.

Vi må hermed desværre meddele, at Fødevarestyrelsen atter har foretaget markante stramninger omkring udlevering af ormekure til heste. Hvor det således tidligere var tilstrækkeligt med indlevering af en gødningsprøve for at få udleveret ormekur til hest er det nu et krav, at dyrlægen også har været på besøg i besætningen indenfor de seneste 3 måneder. Se videre herom nedenfor.

### De hyppigste indvoldsorm hos hesten er:

- Små strongylider (små blodorm/Cyathostominae)
- Store strongylider (blodorm/Strongylus vulgaris)
- Spolorm (Parascaris equorum), særligt ungheste
- Bændelorm (Anoplocephala perfoliata)
- Mavebremselarver (Gasterophilus)
- Trådorm (følorm/Strongyloides westeri), særligt føl
- Hestens maveorm (Habronema og Drachia)

### Behandling – gødningsprøver af alle heste, men kun behandling af få

Via en lovkrævet gødningsprøve eller en klinisk undersøgelse afgøres, om hesten er/mistænkes for at være inficeret med indvoldsorm, hvorefter der foretages behandling med ormekur.

I "gamle dage" brugte man at tage gødningsprøver af ca. 10% af hestene i en besætning, hvorefter typisk hele besætningen blev behandlet. Dette har vist sig nytteløst og ingenlunde repræsentativt for besætningen, idet ca. 20% af hestene i en besætning står for ca. 80% af ægudskillelsen. Det er derfor sjældent nødvendigt og på ingen måde tilrådeligt, at behandle alle heste i en besætning. Behandling af heste med ormekur, som ikke er inficeret eller som kun er lavgradig inficeret frarådes på det kraftigste, da dette fremmer resistensudvikling hos indvoldsormene, hvilket nogle besætning allerede har problemer med.

Alle besætninger anbefales således at udtage gødningsprøver fra hver hest til laboratorieanalyse, hvorefter det afgøres, om behandling er krævet. Det vil typisk være de samme heste i en besætning, der år efter år er høje udskillere af æg og dermed de samme heste, der år efter år kræver behandling.

Gødningsprøver bør udtages rutinemæssigt to gange årligt – forår og efterår, hvor behandlingen er mest optimal.

Føl og plager kræver altid forebyggende behandling. Ring og tal med Faxe Dyrehospital herom.

### Indgivelse og udlevering af ormekur

Indgivelse af ormekur til en hobby-hest, en hest, som er udtaget fra konsum, kan foretages af ejeren selv. Indgivelse af ormekur til en slagte-hest, en hest, som ikke er udtaget fra konsum, må kun foretages af ejeren selv, såfremt ejeren har bestået et medicin håndteringskursus, er uddannet landmand eller inden den 1. januar 2007 har haft 6 måneders sammenhængende arbejde med produktionsdyr. Det er hesteejerens/den besætningsansvarliges ansvar, at vedkommende opfylder de her nævnte krav for at måtte medicinere slagteheste.

Senest har Fødevarestyrelsen og det Veterinære Medicin Rejsehold sat fokus på lovkravet om, at dyrlægen udover at analysere gødningsprøven også skal have kendskab til hestebesætningen og skal have besøgt besætningen indenfor de seneste 3 måneder f.eks. i forbindelse med vaccination, tandraspning, sygebesøg etc.

Man kan således som hesteejer til enhver tid få gødningsprøverne fra sin besætning analyseret på Faxe Dyrehospital, men udlevering af ormekur vil være afhængig af, at en dyrlæge fra Faxe Dyrehospital har besøgt besætningen indenfor de seneste 3 måneder.

## Domosedan Vet. mundhulegel til hest

Det seneste år er der kommet et nyt produkt på markedet til bedøvelse/beroligelse af heste, hvilket fra producentens side var beregnet til bedøvelse i forskellige situationer håndteret af ejeren selv såsom forbindingsskifte, læsning, klipning samt beroligelse til smed. Ideen bag et sådan produkt er rigtig god og til både hesteejerens, smedens og dyrlægens fordel, men desværre har lovmæssige stramninger i mellemtiden gjort, at anvendelse af dette produkt til netop de tiltænkte situationer er blevet ulovlig.

Domosedan Vet. mundhulegel, som skal indgives i munden under tungen for optagelse gennem mundhulens slimhinde, virker beroligende på hesten ca. 45-60 minutter efter indgivelse. Desværre må denne medicin nu kun udleveres til ejeren i forbindelse med genoptræning efter svær sygdom og altså ikke til brug ved forbindingsskifte, læsning, klipning, smed etc.

Det samme gælder det "gamle" Plegicil, som i dag hedder Sedalin Gel Paste, hvilket tilmed kræver en specialtilladelse fra Fødevarerdirektoratet til den enkelte hest.

Forskellen på Domosedan Vet. mundhulegel og Sedalin Gel Paste er bl.a. indgivelsesmetoden, hvor førstnævnte som sagt skal lægges under tungen og sidstnævnte kan gives i munden som en ormekur eller "gemmes" i foderet, idet det optages via fordøjelsessystemet. Yderligere bedøver de hesten på forskellig vis, således at førstnævnte er mest potent, men også gør hesten meget usikker på benene. Effekten af begge former for medicin er dog meget afhængig af doseringen.

Har du spørgsmål, er du altid velkommen til at kontakte Faxe Dyrehospital, tlf.: 5671 5009.



Mundhulegel til bedøvelse/beroligelse af heste rammes af lovmæssige stramninger.